

attention is paid to the use of telecommunication tools, cloud platforms, and distance and blended learning systems for all forms of the educational process.

The study employs a range of general scientific **methods**: analysis, synthesis, comparison, classification, abstraction, induction, and deduction. These methods allow for an in-depth study of existing educational technologies and learning models, assessing their effectiveness and identifying areas for improvement in the training of transport sector specialists in the context of digital transformation.

As a **result**, it was found that the Ukrainian education system has significant potential due to its fundamental preparation, experience in working with international students, and accessibility. However, it requires updating teaching methods, actively implementing EdTech solutions, and modernizing the content of educational programs in line with international market requirements. The use of digital tools contributes to the enhancement of the educational process, the development of digital and management competencies.

In **conclusion**, we suggest that the integration of modern educational technologies, including distance learning platforms, multimedia content, and online communication tools, is a key condition for forming highly qualified specialists who can navigate the dynamic environment of the transport sector. This requires the regular updating of educational programs and methodologies to meet labor market demands.

Keywords: transportation logistics, transport sector, educational services, EdTech, digital transformation, professional training, telecommunication technologies, competitiveness, higher education, distance learning.

DOI

УДК 159.947

І. Варава, В. Швидченко

ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Резюме

Тривалі соціально-економічні виклики спричиняють виникнення нових тенденцій у взаємодії як у сфері надання психолого-педагогічних та соціально-психологічних послуг, так і в підготовці фахівців закладами вищої освіти до професійної діяльності. Соціальні трансформації висувають на перший план педагогічні та професійні засади підготовки кадрів для посилення економічного потенціалу країни й покращення можливостей її кадрового ресурсу. На цьому тлі сформувалось поняття «професійний розвиток педагога, вчителя, викладача». Дослідники вже доклали значних зусиль для визначення характеристик цього поняття, ідентифікуючи при цьому як нові дефініції, так і різноманітні деформації, що з ним пов'язані.

Мета дослідження полягає у створенні обґрунтованого уявлення про шляхи задоволення суспільних запитів щодо розв'язання актуальних проблем педагогічної психології. Також наше дослідження має на увазі аналіз теоретичних й практичних засад сучасних підходів до організації та цілей професійного розвитку майбутніх фахівців.

Методи абстрагування та зворотного аналізу дозволили виокремити ряд актуальних проблем, а метод узагальнення запропонувати їх розв'язання. До таких проблем було віднесено:

Проблеми інклюзивної освіти. Невідповідність кількості дітей з особливими потребами стану готовності закладів освіти забезпечити таким дітям належне виховання і супровід.

Проблеми доцільності навчання дітей з шестирічного віку. Це питання постійно піднімається і з'ясовуються нові підходи до його вирішення.

Проблеми впровадження ІКТ в навчально-виховний процес закладів освіти.

Проблеми впровадження різнопланових інноваційних технологій в закладах освіти.

Проблеми організації ефективної діяльності психологічної служби в закладах освіти.

Проблеми вдосконалення психологічної компетентності фахівців у галузі освіти.

У **результаті** проробленого дослідження виявлено, що в такому розрізі проблем актуального значення набуває психолого-педагогічна підготовка як основа професійної підготовки вчителя, викладача, що передбачає формування комунікативних умінь та компетенцій у сфері людських

відносин. Як **висновок** зазначимо зростання актуальності вивчення професійної мобільності викладача вищої школи як суттєвого компонента його професійної діяльності.

Ключові слова: вища педагогічна освіта; вчитель; зміст освіти; педагог; педагогічна освіта; якість освіти.

Вступ. Педагогічна психологія є науковою дисципліною, що інтегрує психологічні та педагогічні знання. Як зазначають науковці в галузях педагогіки й психології, розглядаючи цей науковий симбіоз, слід говорити про своєрідне «дерево» педагогічної та психологічної наук. Коріння цього дерева закладене в філософських проблемах педагогіки й психології, що включають теорію виховання, дидактику, психологічну теорію відображення, рефлексорну теорію психіки, принципи психології та її методологічні засади.

На сучасному етапі розвитку суспільства педагогічну освіту доцільно розглядати як засіб саморозвитку і самореалізації, що трансформує цілі, мотиви, форми та методи навчання, а також роль вчителя й викладача. Одним із ключових завдань сучасної педагогічної освіти є формування особистості з інноваційним мисленням, високою педагогічною культурою та готовністю до інноваційної діяльності – фахівця, здатного відповідати на сучасні цивілізаційні виклики.

Методи та методики дослідження. *Абстрагування*, за допомогою якого розглядаємо основоположні засади розвитку педагогічної освіти, *зворотний аналіз*, який дозволяє виокремити складові підвищення якості педагогічної освіти, професійної підготовки майбутніх учителів, педагогів та *узагальнення*, за допомогою якого робимо висновки щодо необхідності викладачу вищої школи бути готовим до перенавчання, підвищення кваліфікації, підвищувати вміння адаптуватися до швидко мінливих та невизначених соціально-економічних умов сучасного світу.

Дискусія. На думку академіка І. Зязюна, професія педагога найбільш тісно пов'язана з психологією, оскільки педагогічна діяльність, а особливо педагогічна дія, спрямована на особистість та її розвиток. Саме педагог у своїй діяльності безпосередньо взаємодіє з «живою психікою суб'єкта» (Зязюн, 2012а).

В умовах інформаційно насиченого ХХІ століття значно розширився спектр функціональних обов'язків педагога. Сьогодні вчитель, викладач і педагог є носіями гуманітарної культури, морально-етичних та культурно-естетичних цінностей; вони виконують роль психолога, майстра, здатного мотивувати учнів до саморозвитку, самоактуалізації, самовдосконалення та самореалізації.

Глобалізоване суспільство висуває вимоги до підвищення якості педагогічної освіти, що стало одним із пріоритетів реформування освітньої системи в Україні. З цього приводу президент Академії педагогічних наук України В. Кремень підкреслює, що саме педагогічна освіта є основою всієї системи освіти, і якість загальної освіти безпосередньо залежить від якості педагогічної підготовки (Кремень, 2014).

Епоха інформаційного глобалізованого суспільства вимагає пошуку нових підходів, моделей і технологій навчання здобувачів вищої освіти, а також формування особистості майбутнього фахівця. Сьогодні стало очевидно, що традиційні педагогічні методи та прийоми навчання вже не відповідають вимогам часу і малоефективні в процесі формування сучасної, конкурентоспроможної особистості-професіонала, яку потребує модернізоване суспільство.

Відповідно, постає проблема пошуку нової прогностичної моделі розвитку педагогічної освіти, де основними принципами мають бути: людиноцентризм, гуманізація, неперервність, доступність, науковість, системність, фундаменталізація, поєднання національних освітніх традицій із найкращим світовим досвідом, а також практика, прогностичність, інноваційність, академічна автономія та креативність (Педагогічна Конституція Європи ..., б.д.).

Розвиток педагогічної освіти в Україні гальмується низкою невирішених проблем. Чинна нормативно-правова і законодавча база не цілком відповідає вимогам сучасної освітньої практики, а роль вчителя як носія актуальних суспільних цінностей ще не сформована належним чином. Крім того, якість педагогічної освіти отримує недостатню увагу та контроль, хоча саме її характеристики визначають здатність задовольняти потреби особистості, суспільства і держави відповідно до соціокультурної місії освіти. Основою якості педагогічної освіти є її зміст. Як зазначено в Педагогічній Конституції Європи, зміст педагогічної освіти повинен сприяти формуванню в педагога здатності навчати здобувачів освіти жити в сучасному глобалізованому світі, розвиваючи умови для гідного життя людини та підтримки сталого людського розвитку (Педагогічна Конституція Європи ..., б.д.).

Сучасна дидактика вищої школи в Україні спрямована на підтримку процесу самонавчання та розкриття потенціалу кожного учасника освітнього процесу. Викладачу важливо не лише володіти педагогічною майстерністю, але й мати навички психолога і філософа. Водночас головною умовою для досягнення високої професійної якості та бажаних результатів є щира зацікавленість у педагогічній діяльності та любов до своєї професії.

Педагогічна діяльність є ключовим фактором у формуванні сучасної, високоосвіченої та моральної особистості, здатної до обробки великих обсягів інформації, створення нових знань, а також до творчої та продуктивної діяльності. Тому сьогодні важливим завданням є підвищення якості педагогічної освіти та її інтеграція у світовий освітній простір, що забезпечить послідовність і змістовність трансформаційних змін у педагогічній освіті відповідно до вимог сучасного суспільства. На це звертають увагу такі дослідники, як В. Андрущенко, І. Бех, І. Зязюн, В. Кремень, І. Підласий, О. Чалий та інші.

Основні напрями орієнтовані на: високу якість педагогічної освіти, що досягається через глибоку індивідуалізацію навчання, де навчальний план складається з обов'язкових дисциплін, а варіативну частину здобувач вищої освіти формує самостійно відповідно до спеціалізації своєї педагогічної підготовки.

Необхідне узгодження змісту інваріантних та варіативних компонентів професійної підготовки майбутніх учителів, оскільки варіативні дисципліни часто мають вузькопрофільний характер і не завжди орієнтовані на практичне застосування в професійній діяльності.

Аналіз програм психолого-педагогічного циклу в українських закладах освіти виявив невідповідність між психологією та педагогікою, що негативно впливає на професійний розвиток учителів. Це призводить до того, що педагог, стикаючись із психологічними проблемами, не завжди здатний ефективно інтегрувати їх у свою педагогічну діяльність. Причиною цього є неоптимальне співвідношення педагогічних і психологічних дисциплін у навчальному процесі.

Сьогодні зміст психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів вимагає інтегрованого підходу, основою якого має бути психопедагогіка. Як зазначають українські та зарубіжні дослідники (І. Зязюн, В. Зінченко, О. Воронцов, Е. Стоунс, С. Поляков, Л. Фрідман та ін.), саме психопедагогіка здатна усунути конфронтацію між психологічними і педагогічними науками, формуючи нове педагогічне мислення, орієнтоване на: пріоритет індивідуальності над уніфікованим мисленням, перевагу освітніх інтересів особистості над стандартною навчальною програмою, а також акцент на саморозвитку та самоосвіті замість уніфікованої передачі знань (Зязюн, 2012).

Основні напрямки, на які орієнтована педагогічна освіта, включають: особливу роль безперервної педагогічної практики здобувачів вищої освіти, яка є невід'ємним компонентом професійно-педагогічної підготовки і виступає критерієм ефективності педагогічного процесу.

Отже, можна стверджувати про необхідність комплексної трансформації педагогічної освіти, основними аспектами якої є: розробка критеріїв якості педагогічної освіти; впровадження інноваційних методів організації навчального процесу та сучасних освітніх технологій; створення варіативних, профільно орієнтованих освітньо-професійних і освітніх програм відповідно до рівнів вищої педагогічної освіти (початкового – короткий цикл, першого – бакалаврського, другого – магістерського) та освітньо-професійних ступенів (молодший бакалавр, бакалавр, магістр); формування партнерських зв'язків з ключовими стратегічними партнерами, такими як загальноосвітні заклади середньої освіти та заклади вищої освіти, освітні та науково-дослідні установи, органи влади.

Педагогічна освіта повинна перетворитися на систему, здатну до саморегуляції відповідно до викликів суспільного розвитку, створюючи інноваційне середовище, у якому здобувачі набувають навичок самостійного освоєння знань протягом усього життя та здатності застосовувати ці знання на практиці. Педагогічна освіта має формувати фахівців, здатних забезпечити економічне зростання та культурний розвиток країни, виховуючи свідомих і соціально активних громадян, конкурентоспроможних на європейському та світових ринках праці (Проект Концепції розвитку... б.д.).

Педагогічна національна освіта нині базується на фундаментальних постулатах Конституції України, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки, Педагогічної Конституції Європи, а також на вимогах документів ЮНЕСКО, Міжнародної організації

співробітництва й розвитку освіти, Доповіді міжнародної Комісії з освіти ЮНЕСКО для XXI століття. Стратегічні вектори розвитку педагогічної освіти у нашій державі орієнтовані на:

- утвердження неперервності, гуманістичності, демократизації, всебічності та варіативності педагогічної освіти та підготовки;
- забезпечення високого рівня якості професійної підготовки педагогічного складу;
- професійний розвиток педагогічного персоналу, здатного ефективно працювати в умовах інституціональної відкритості закладів педагогічної освіти, володіти іноземними мовами та орієнтуватися на академічну мобільність;
- розширення мобільності шляхом встановлення транспарентності кваліфікацій та взаємного визнання дипломів (Авшенюк та ін., 2011).

Сучасне розуміння педагогічної освіти виходить за межі вузького трактування її як підготовки педагогічних працівників різних рівнів і здобувачів, і починає визнавати її значення як системи, що охоплює ширший спектр аспектів та зумовлює її усвідомлення як «педагогічного компоненту будь-якої професійної освіти, оскільки як правило, будь-який фахівець у майбутньому є керівником колективу, учасником інтенсивних людських комунікацій, де необхідна не лише педагогічна грамотність, але й педагогічна компетентність у питаннях впливу на свідомість і поведінку оточення» (Зязюн, 2012).

Результати. Отже, підсумовуючи зазначене вище, можна стверджувати, що стратегічною метою педагогічної освіти є підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних кадрів для всієї освітньої сфери, здатних здійснювати професійну діяльність на основі гуманістичних цінностей, демократичних принципів, вільної конкуренції та застосування передових технологій.

Аналіз досліджень професійного розвитку сучасного педагога дозволяє зробити висновок, що «професійний розвиток особистості пов'язаний з її загальним розвитком, з освоєнням нового досвіду, знань, вмінь і з трансформацією мотивацій та інтересів конкретної людини», при цьому професійний розвиток є результатом діяльності самої особистості (Хоржевська, 2013).

Найефективнішою формою професійного розвитку є безперервна діяльність педагога в закладі освіти, що зумовлена, передусім, його постійним бажанням не лише працювати з молоддю, але й сприймати її, любити, бути відкритим та необхідним для здобувачів.

Існують педагоги, які є майстрами своєї справи, і є ті, хто формує молоді особистості в більш широкому сенсі цього слова. Сьогодні це питання набуває особливої актуальності, оскільки сучасне покоління є унікальним: вимогливим, розвинутим, креативним, допитливим та критично мислячим. Завдання педагогів – зберегти цей «запал» бажання до навчання.

Професійний розвиток сучасних викладачів можна розглядати як «методичний дизайн» надання освітніх послуг, що передбачає постійний процес вибору й поєднання різних форм, методів та технологій, найбільш ефективних у конкретних умовах.

У цьому контексті «педагогу необхідно знати свої сильні й слабкі сторони, постійно формувати в собі внутрішній стрижень особистісного зростання, що є обов'язковою умовою досягнення професіоналізму» (Кушнірук, 2011). Часом саме вихованці допомагають педагогам усвідомити та розвивати ці якості.

Як відомо, будь-яка професійна діяльність безпосередньо та опосередковано відображається на самій особистості педагога. Так, з одного боку вдосконалюються професійні уміння і навички, стаючи при цьому частиною особистості, що сприяють успіхам в педагогічній роботі, а з іншого, часто притупляються або зовсім зникають ті особливості, що не беруть участі в цьому процесі. «Так, позитивний вплив професії на особистість педагога виявляється у формуванні професійної самосвідомості, педагогічної спрямованості, педагогічного мислення, у розвитку професійно важливих якостей, оволодінні педагогічним досвідом тощо. Проте вплив професії на особистість може мати деякі негативні прояви, наприклад різке загострення небажаних особистісних якостей, "огрубіння" і винесення назовні стереотипів поведінки, мислення, спілкування. Усе це спричиняє ускладнення у взаємодії з іншими людьми і робить поведінку таких людей неадекватною ситуаціям» (Мешко, 2010).

Необхідною умовою професійного розвитку педагога є здатність усвідомлено управляти своїм розвитком як фізичним, так і духовним, брати на себе відповідальність не лише за своє життя та професійну діяльність, але й за моральний стан своїх вихованців. Важливо також розробити таку професійну освітню стратегію, яка б враховувала індивідуальні особливості, можливості та запити, сприяючи задоволенню потреб у освіті, підвищенні кваліфікації, а також інтелектуальному, фізичному та духовному розвитку.

Успіх у цьому контексті визначається простою формулою: кожен має виконувати свою справу, для якої він народжений (як зазначав давньогрецький філософ Платон у своїй праці «Держава», 360-370 рр. до н.е.). Навіть, маючи знання технік і застосовуючи їх у педагогічній практиці, оформлюючи численні свідоцтва, сертифікати та грамоти, педагог може не бути справжнім «майстром», наставником, взірцем для наслідування, якщо не має внутрішнього бажання розвиватися і йти в ногу з часом.

У педагогічній спільноті часто спостерігаються професійні деформації особистості, які можуть бути наслідком нестійкої організації особистісної структури, що веде до змін у психологічній структурі індивіда в процесі педагогічної діяльності та за її межами.

Професійні деформації мають наступні ознаки:

- **Авторитарність** (від франц. *autoritaire* – владний), що проявляється у централізації навчально-виховного процесу, домінуванні, консерватизмі та догматизмі.
- **Емоційна індиферентність** (від лат. *indifferens* – байдужий), яка характеризується емоційною стриманістю та байдужістю до здобувачів.
- **Експансіонізм** (від лат. *expansio* – розширення), що проявляється у надмірному акцентуванні на дисципліні.
- **Поведінковий трансфер** (від лат. *transfere* – переносу, переміщую), що реалізується через прояви рольової поведінки, притаманні здобувачам.
- **Самовпевненість**, прямолінійність та низька критичність мислення.
- **Відсутність комунікативної гнучкості.**
- **Орієнтація на соціальне схвалення** та інші аспекти.

Все це призводить до розуміння того, що особливого значення у педагогічній діяльності набуває здатність особистості оперативно адаптуватися до змін у сфері освіти, критично сприймати й об'єктивно оцінювати інновації в освітньому процесі, долати особистісні стереотипи, що обмежують саморозвиток і ефективність, а також розробляти та впроваджувати авторські освітні програми, інноваційні методики, прийоми та форми навчання і виховання. Тобто професійна мобільність педагога (Горбачова, 2017). Педагог повинен вміти залучати здобувачів у демократичному освітньому середовищі до активної участі у навчально-пізнавальній, науково-дослідній, виховній, громадській та самоосвітній діяльності.

Висновки. Швидкі зміни, що охоплюють різні аспекти соціокультурного, політичного та духовного життя України в умовах економічних реформ і глобалізації, а також прискорення впровадження нових технологій, призвели до втрати стабільності у професійній діяльності педагогічних працівників. Нові вимоги до змісту вищої освіти, сучасні методи та форми його реалізації в межах реформування освітньої системи за стандартами Болонського процесу вимагають від викладачів вищої школи готовності до перенавчання, підвищення кваліфікації, здатності адаптуватися до швидкоплинних і невизначених соціально-економічних умов сучасності та виконувати професійні обов'язки на високому науково-методичному рівні. У зв'язку з цим актуальним є вивчення професійної мобільності викладача вищої школи як суттєвого компоненту його професійної діяльності, що є показником внутрішньої свободи та здатності виходити за межі усталених стереотипів, оцінюючи професійні чи життєві ситуації з сучасної точки зору, нестандартно. Мобільність викладача вищої школи виступає як інтегративна характеристика, що охоплює різні види мобільності та компетентностей, необхідних для самореалізації педагога як у професійному середовищі, так і в суспільстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Авшенюк, Н.М., Кудін, В.О., & Огієнко, О.І. та ін. (2011). Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроантлактичному освітньому просторі: монографія. К. : Пед. Думка. 34–35.

Горбачова, І. І. (2017). Професійна мобільність вчителя в мінливому освітньому середовищі. *Теорія та методика навчання та виховання*. 43, 59-68.

http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ttmniv_2017_43_8

Зязюн, І. (2012). Педагогічна професія в контексті двох парадоксів. *Професійна освіта: педагогіка і психологія : польсько-український, українсько-польський щорічник*. Ченстохова; Київ. 14, 83–92.

Зязюн, І.А. (2012а). Педагогічна психологія чи психологічна педагогіка?! *Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр.* К.; Полтава, 2012. 3, 20–37.

Кремень, В.Г. (2014). Проблеми якості української освіти в контексті сучасних цивілізаційних змін. <http://www.mext.go.jp>

Кушнірук, С.А. (2011). Педагогіка. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів педуніверситетів. Київ: НПУ.

Мешко, Г.М. (2010). Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. К.: «Академвидав». Педагогічний пошук.
https://pidruchniki.com/16170701/pedagogika/vstup_do_pedagogichnoyi_profesiyi.

Педагогічна Конституція Європи / Часопис (б.д.) “Європейські педагогічні студії”
<http://www.arpue.org/index.php/uk/>

Проект Концепції розвитку освіти в Україні на період 2015-2025 років (б.д.)
<http://osvita.ua/doc/files/news/>

Хоржевська, І.М. (2013). Професіоналізм та професійний розвиток особистості. *Наукові праці*. Сер.: Державне управління Т. 214. 202, 110-113. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2013_214_202_24

REFERENCES

Avsheniuk, N.M., Kudin, V.O., & Ogienko, O. I. et al. (2011). Modernizatsiia pedahohichnoi osvity v yevropeiskomu ta yevroantlaktychnomu osvitnomu prostori: monohrafiia [Modernization of pedagogical education in the European and Euro-Antarctic educational space: monograph]. K.: Ped. Dumka. 34–35.

Gorbacheva, I.I. (2017). Profesiina mobilnist vchytelia v minlyvomu osvitnomu seredovyschi [Professional mobility of teachers in a changing educational environment]. Theory and methods of teaching and upbringing. 43, 59-68. http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_ttmniv_2017_43_8

Zyazyun, I. (2012). Pedahohichna profesiia v konteksti dvokh paradoksiv [The teaching profession in the context of two paradoxes]. Professional education: pedagogy and psychology: Polish-Ukrainian, Ukrainian-Polish yearbook. Czestochowa; Kyiv. V. 14. 83–92.

Zyazyun, I.A. (2012a). Pedahohichna psykholohiia chy psykholohichna pedahohika [Pedagogical psychology or psychological pedagogy?!]. Aesthetics and ethics of pedagogical action: collection of scientific works. K.; Poltava. 3, 20–37.

Kremen, V.G. (2014). Problemy yakosti ukrainskoi osvity v konteksti suchasnykh tsyvilizatsiinykh zmin [Problems of the quality of Ukrainian education in the context of modern civilizational changes]. <http://www.mext.go.jp>

Kushniruk, S.A. (2011). Pedahohika. Kurs lektsii: navchalnyi posibnyk dlia studentiv peduniversytetiv [Pedagogy. Course of lectures: a textbook for students of pedagogical universities]. Kyiv: NPU.

Meshko, G.M. (2010). Vstup do pedahohichnoi profesii: navchalnyi posibnyk [Introduction to the pedagogical profession: a textbook]. K.: "Akademvydav". Pedagogical search.
https://pidruchniki.com/16170701/pedagogika/vstup_do_pedagogichnoyi_profesiyi.

Pedahohichna Konstytutsiia Yevropy [Pedagogical Constitution of Europe] / Journal (n.d.) “European Pedagogical Studies” <http://www.arpue.org/index.php/uk/>

Proekt Kontseptsii rozvytku osvity v Ukraini na period 2015-2025 rokiv [Draft Concept of Education Development in Ukraine for the Period 2015-2025] (n.d.) <http://osvita.ua/doc/files/news/>

Khorzhevskaya, I.M., (2013). Profesionalizm ta profesiyniyi rozvytok osobystosti. Naukovi pratsi [Professionalism and Professional Development of the Personality]. Scientific Works. Ser.: State Administration T. 214. 202, 110-113. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2013_214_202_24

I. Varava, V. Shvydchenko

EDUCATIONAL PSYCHOLOGY: CHALLENGES OF TODAY

Abstract

Long-term socio-economic challenges are giving rise to new trends in interaction both in the field of providing psychological-pedagogical and socio-psychological services, and in the training of specialists by higher education institutions for professional activity. Social transformations bring to the fore pedagogical and professional principles of personnel training to strengthen the economic potential of the country and improve the capabilities of its human resource. Against this background, the concept of "professional development of a teacher, lecturer, lecturer" was formed. Researchers have already made significant efforts to determine the characteristics of this concept, identifying both new definitions and various deformations associated with it. **The purpose** of the research is to create a well-founded idea about the ways to satisfy public requests regarding the solution of current problems of pedagogical psychology. Our study also involves an analysis of the theoretical and practical foundations of modern approaches to the organization and goals of professional development of future specialists.

The methods of abstraction and reverse analysis made it possible to single out a number of actual problems, and the method of generalization offered their solutions.

There are also many other pressing issues, including:

- ✓ *Problems of inclusive education. There is a mismatch between the number of children with special needs and the readiness of educational institutions to provide them with proper education and support.*
- ✓ *Problems of the expediency of educating children from the age of six. This issue is constantly being raised and new approaches to its solution are being found.*
- ✓ *Problems of introducing ICT into the educational process of educational institutions.*
- ✓ *Problems of introducing various innovative technologies in educational institutions.*
- ✓ *Problems of organising effective psychological service in educational institutions.*

Problems of improving the psychological competence of specialists in the field of education.

In this context of problems, psychological and pedagogical training as the basis of professional training of teachers and lecturers, which involves the development of communication skills and competencies in the field of human relations, is of particular importance. Modern problems of teacher education in Ukraine are a priority area for reforming the national education system.

Key words: *content of education, quality of education, higher pedagogical education, pedagogical education, pedagogue, teacher.*

DOI

УДК 378.147:11

Т. Дудка

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ КОНЦЕПТ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КОУЧ-ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Резюме

Тематико-змістовий сегмент статті побудований на розкритті перспективності використання на рівні сучасної системи вищої освіти коуч-технологій, як високодієвого інструменту на шляху до підвищення рівня продуктивності навчання дорослої цільової аудиторії в академічних умовах.

Мета дослідження: *здійснити теоретико-методологічну проекцію досліджуваної феноменології на канву сучасної системи вищої освіти, з урахуванням особливостей професійної підготовки кадрів.*

У ході наукового пошуку та відрефлексування, сфокусовано увагу на аксіологічній, андрагогічній та праксеологічній наповненості досліджуваного феномена, що актуалізує його значущість для розвитку сучасної системи вищої освіти. Узагальнено поетапність впливу коуч-технологій на розвиток самостійності та ініціативності дорослих суб'єктів пізнання, у процесі реалізації ними власного особистісно-ресурсного потенціалу, на рівні визначеної освітньої реальності. Акцентовано увагу на раціональному феноменологічному збагаченні досліджуваного визначеними принципами, інструментами та формами особистісної підтримки суб'єкта у процесі його активного пізнання. Підсумовано, що останнє націлене на практичну реалізацію оригінальних та соціально-значущих ідей з метою конструктивного перетворення існуючої реальності на середовище для самореалізації.

Процедура дослідження *актуалізувала необхідність використання визначеного інструментарію методів, зокрема: моделювання, аналізу та узагальнення, класифікації та систематизації.*

Зауважено, що з допомогою використання вищеназваних коуч-технологій, актуалізується питання максимальної акумуляції внутрішніх та зовнішніх ресурсів на особистісному рівні, що слугує оптимальним балансоутворювачем для реалізації актуальних завдань розвитку суб'єкта пізнання.